

Műtárgyak védettségének felülvizsgálata.

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal tájékoztatója

Kulturális javakkal, műtárgyakkal, műkincsekkel kapcsolatos védettséget Magyarországon 1929 óta mondanak ki. A jelenleg hatályos törvény alapján az adott tárgyakat a védettséget felügyelő hatóság (Kulturális Örökségvédelmi Hivatal – KÖH, Műtárgyfelügyeleti Iroda) nyilvántartásba veszi, felügyeli. Ezek a védett tárgyak az országból nem vihetők ki; adásvételük bejelentési kötelezettség alá esik, s velük kapcsolatban a magyar állam elővásárlási joggal bír.

Az elmúlt másfél évtizedben a kulturális örökségvédelemben, akár csak a műtárgyforgalomban, a műkereskedelemben és a teljes gazdasági és társadalmi környezetben, gyökeres változások mentek végbe. Európai Unió keretében ma alapvetően más védettségi stratégiával kell kulturális örökségünket kezelni, és a jövő számára megőrizni, mint korábban.

A múzeumokon, közgyűjteményeken kívül eső védett műtárgyállomány esetében indokolt a nagyszabású felülvizsgálat. A megfelelő szakintézményekben elvégzett válogatási munkálatok eredményeképpen csak a valóban „kiemelkedő jelentőségű és pótolhatatlan” kulturális értékkel bíró tárgyakat, műalkotásokat és gyűjteményeket kívánjuk jogi védelemben részesíteni. A felülvizsgálattól egy kisebb darabszámú, de minőségibb, a hazai örökséget jobban tükröző, és egyúttal áttekinthetőbb, kezelhetőbb tárgyi emlékegyüttes összeállítását reméljük. E válogatási folyamatnak már több lezárt szakasza (pl. néprajzi tárgyak, vendéglátóipari berendezések stb.) után egy kiemelkedő pontjához értünk: a nagyobb közérdeklődésre számot tartó magyar képzőművészeti anyag esetében egy mindössze 1.200 tételt számláló *törzssanyag* képezne – a nem magyar vonatkozású képzőművészeti örökségen és a közgyűjteményi anyagon túl – az Európai Unió hasonló értékeihez csatlakoztatható kiemelt magyar festészeti és szobrászati állományt.

2007-től e területen a már elvégzett szakmai-tudományos felülvizsgálat nyomán a hatósági döntések rendszerezett végrehajtása a KÖH kiemelt feladata. A védettség megszüntetését – a tulajdonosokkal történő egyeztetés után – helyszíni szemle előzi meg. A tárgyakkal kapcsolatos döntésről a KÖH határozatot küld. Amennyiben a műtárgy, illetve a tulajdonosa nem érhető el, úgy a megfelelő hivatalos nyilvántartások alapján kíséreljük meg a kapcsolatteremtést. Ha ez is eredménytelen, döntéseinket hirdetményben tesszük közzé. A folyamat értékelhető szakaszairól (pl. egy-egy művész életművének védettségi szempontú lezárása) a sajtóban és internetes honlapunkon (<http://www.koh.hu/>) keresztül rendszeresen tájékoztatjuk a közvéleményt is.

A folyamat tehát nem érinti a közgyűjteményekben levő állományt, és a határozatok kézbesítéséig a korábbi állomány is védettnek tekintendő. A felülvizsgálat eredményeként a védetté nyilvánított teljes műtárgyállomány (a magyar és külföldi műalkotásoktól a műszaki emlékeken át a könyvekig és a néprajzi tárgyakig) egy több ezer helyszínen (azaz tulajdonosnál) őrzött anyag lesz: ide számítva az egyedi tárgyakat és az akár többszázéves darabszámú nagy gyűjteményeket is.

A fentiekből is látható, hogy több éves előzményre visszanyúló, és még várhatóan – sajnos – több évig is eltartó folyamatról van szó, de a védettség éppen hatályos állományáról mindenkor készséggel adunk felvilágosítást. (Hatósági működésünk elmúlt hét évében a magyar képzőművészeti vagy más jellegű védett állományból a felülvizsgálat eredményeként több mint 1.000 tárgy és mintegy két tucat nagyobb gyűjtemény védettségét már megszüntettük.)

A hazai védett kulturális örökség e szigorúbb szempontok szerinti alakítását és fenntartását hivatott szolgálni a 2006 tavaszán létrehozott Kulturális Javak Bizottsága is, amely külső tanácsadó testületként (soraiban a tudomány, a közgyűjtemények és a műkereskedelmi szakma képviselőivel) minden egyes új védési ügyet megtárgyal és véleményez.

Amennyiben a fentiekkel kapcsolatban kérdése van, vagy műtárgytulajdonosként munkánkat segíteni kívánja, kérjük, keressen meg minket:

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal – Műtárgyfelügyeleti Iroda

1014 Budapest, Szentháromság tér 6. (Postacím: 1535 Budapest, Pf. 721.)

Tel.: 06 1 224 5515; Fax: 06 1 225 4985; e-mail: mutargy@koh.hu